

OBRAZLOŽENJE

Prijedloga zaključka o produženju provedbe Programa promicanja i unapređenja dojenja u zajednici za razdoblje 2022. – 2024. do kraja 2025. godine

Gradska skupština Grada Zagreba donijela je Program promicanja i unapređenja dojenja u zajednici za razdoblje 2015.-2017. (Službeni glasnik Grada Zagreba 2/15, 22/17, 28/18) te Program promicanja i unapređenja dojenja u zajednici za razdoblje 2022.-2024. godine (Službeni glasnik Grada Zagreba 8/22, u daljnjem tekstu: Program.).

U nacionalnim strateškim dokumentima istaknuta je važnost dojenja, kao npr. u Nacionalnom programu za zaštitu i promicanje dojenja za razdoblje od 2024. - 2027. (Narodne novine 35/24), te u Nacionalnom planu razvoja zdravstva 2021. - 2027. (Narodne novine 147/21) u kojem je navedeno kako Svjetska zdravstvena organizacija i brojne stručne organizacije preporučuju isključivo dojenje svakog djeteta tijekom prvih šest mjeseci života, a nakon toga nastavak dojenja uz odgovarajuću dohranu.

U međunarodnim dokumentima također se posebna pozornost posvećuje dojenju te se u globalnim ciljevima Svjetske zdravstvene organizacije za unapređenje prehrane do 2025. godine postavlja cilj povećanja učestalosti isključivog dojenja u svijetu u prvih šest mjeseci na 50 % (World Health Organization, UNICEF (2014). Global Nutrition Targets 2025: Breastfeeding Policy Brief <https://apps.who.int/iris/handle/10665/149022>).

Važan dokument je i Konvencija UN-a o pravima djeteta, sukladno kojoj se svaka država članica obvezuje pružati obavijest, obrazovanje i potporu u korištenju temeljnih spoznaja o dječjem zdravlju i prehrani te informacije o prednostima dojenja. Iz svih navedenih dokumenata proizlazi da je dojenje pravo djeteta i njegove majke, a da je zajednica dužna osigurati najbolje moguće uvjete za ostvarivanje tog prava.

Zaštita i promicanje dojenja i potpora dojenju važan je javnozdravstveni prioritet. Grad Zagreb već godinama prepoznaje važnost i iznimnost dojenja u očuvanju zdravlja djece i osigurava podršku roditeljima u ostvarivanju tog prava. Od 2015. godine kontinuirano se provodi Program promicanja i unapređenja dojenja u zajednici, koji je ključan za stvaranje socijalnog okruženja koje podržava dojenje. Na temelju tog programa Grad poduzima brojne aktivnosti kojima se doprinosi očuvanju i unaprjeđenju zdravlja, doprinoseći ostvarivanju dugoročnih zdravstvenih ciljeva. Na razini lokalne zajednice Grad Zagreb je osigurao u suradnji s domovima zdravlja održivost ukupno pet (6) savjetovaništava za dojenje i baby handling, a od toga jedno je novo uspostavljeno savjetovaništvo na lokaciji Doma zdravlja Zagreb-Centar, Runjaninova 4. Savjetovaništvo osigurava potporu isključivom dojenju, ali i ukupnom trajanju dojenja u zajednici, stvara bolju dostupnost informacija, kako trudnicama, tako i majkama i nakon poroda. Cilj savjetovaništava je poticanje rasta i razvoja zdravog djeteta, savjetovanje o njezi dojenčadi i male djece, dojenju i zdravoj prehrani te savjetovanje o razvoju motorike. Savjetovaništvo je dostupno bez uputnice, jedan na jedan, grupno savjetovanje s temama o dojenju, savjetovanje putem telefona ili putem elektroničke pošte. Savjetovanje u savjetovaštinama za dojenje pruža patronažna sestra s dugogodišnjim iskustvom u radu s trudnicama i majkama, međunarodno certificirana savjetnica za dojenje IBCLC. Grad Zagreb, u suradnji s domovima zdravlja organizira i provođenje besplatnih trudničkih tečajeva. Svrha tečajeva je poboljšanje zdravlja u obitelji, zdravlja žena u trudnoći, priprema za rođenje i podizanje zdravog potomstva te podizanje demografske obnove Republike Hrvatske. Tečajevi su besplatni za sve buduće majke i očeve ili osobe u pratnji majke. Program tečaja obuhvaća zdravstveno-preventivni rad, zdravstveni odgoj, vježbe i praktični rad s trudnicama, savjetovanje te raspravu tijekom koje se odgovara na pitanja polaznika. Dugogodišnje iskustvo održavanja trudničkih tečajeva, znakovit porast broja polaznika iz godine u godinu, interes i motiviranost trudnica i njihovih partnera, pokazalo je opravdanost njihova održavanja, a što je i rezultiralo povratnom informacijom od strane patronažnih sestara da su trudnice koje su polazile tečajeve imale lakši porod i da su se sve odlučile na prirodnu prehranu djeteta. S obzirom na činjenicu da su trudnice prepoznate kao jedna od rizičnih skupina u pandemiji uzorkovanoj koronavirusom, Grad Zagreb je u suradnji s domovima zdravlja, počevši od lipnja 2020. godine, osigurao mogućnost održavanja online trudničkih tečajeva, kako bi se zadržao kontinuitet te trudnicama, budućim majkama, omogućilo upoznavanje sa svime što ih zanima u vezi s trudnoćom i porodom. U svrhu dodatnog osnaživanja i unapređenja online trudničkih tečajeva, a koji kontinuirano bilježi neizmjereno zanimanje i izrazito velik odaziv ciljane populacije, izrađen je i edukativni video podrške majkama u dojenju. U razdoblju provedbe Programa promicanja i unapređenja dojenja ažuriran je i besplatan Priručnik za dojenje (G. Armario, I. Gracin, M. Jovančević, Priručnik za dojenje. Grad Zagreb, Gradski ured za zdravstvo, Zagreb 2019.) te je izrađeno treće dopunjeno izdanje koje su napisali eminentni stručnjaci s ciljem da se na jednom mjestu objedine praktični stručni savjeti koji će pružiti pomoć i dodatnu sigurnost majkama. Polazeći od činjenice kako je

majčino mlijeko ključno za preživljavanje i zdravlje novorođenčeta jer ima jedinstvena imunosna i nutritivna svojstva te da je u slučajevima u kojima nije dostupno mlijeko djetetove majke, za ugroženu novorođenčad potrebno osigurati mlijeko druge žene, Koordinacijski odbor Grada Zagreba za "Grad Zagreb, prijatelj dojenja" u suradnji s KBC Zagreb podržao je i brojne aktivnosti promocije Banke humanog mlijeka. Bankom humanog mlijeka može se pomoći svim prerano rođenim bebama i ugroženoj novorođenčadi čije majke ne mogu dojiti, a kojima je od životne važnosti da dobivaju jedinstvena imunosna i nutritivna svojstva iz humanog mlijeka. Dodatno, Javnim natječajem za financiranje programa i projekata udruga iz proračuna Grada Zagreba i Javnim pozivom za podnošenje prijava za dodjelu jednokratnih financijskih potpora udrugama, Grad Zagreb podržava programe i projekte udruga kojima je cilj promocija važnosti dojenja te aktivnosti vezanih za osiguravanje uvjeta za zdravo odrastanje od najranije dobi. Uz navedeno, na temelju provedenog Javnog poziva za sufinanciranje provedbe projekata udruga ugovorenih iz programa Europske unije, fondova Europske unije i inozemnih fondova, Grad Zagreb u razdoblju provedbe Programa završena je provedba sljedećih projekata koje je sufinancirao Grad Zagreb: Projekt "RADAR - Osnježivanje zagovaračkih potencijala organizacija civilnog društva za zaštitu ženskih prava u zdravstvu" i projekt 3P+ Education for a Positive Pregnancy, Birth and Postpartum (Obrazovanje odraslih za pozitivnu trudnoću, porod i babinje) udruge Roditelji u akciji RODA. Svake godine Grad Zagreb u suradnji s domovima zdravlja nizom prigodnih aktivnosti obilježava i važne javnozdravstvene datume usmjerene na promicanje dojenja u zajednici kao što su Svjetski i Nacionalni tjedan dojenja. Također, Grad Zagreb kontinuirano podržava UNICEF-ovu humanitarnu utrku Mliječna staza, a koja se tradicionalno svake godine održava pod pokroviteljstvom gradonačelnika Grada Zagreba. Uz sve navedeno zdravstvene ustanove potičemo da se pridržavaju odredbi Međunarodnog pravilnika o reklamiranju nadomjestaka za majčino mlijeko.

Grad Zagreb nastavit će i u 2025. provoditi održivost postojećih mjera i aktivnosti zadanih važećim Programom, te je na sjednici Koordinacijskog odbora Grada Zagreba za „Grad Zagreb, prijatelj dojenja“, održanoj 10. listopada 2024. jednoglasno odlučeno da se Program promicanja i unapređenja dojenja u zajednici za razdoblje 2022. - 2024. godine produlji do kraja 2025. godine bez izmjena sadržaja. Ovaj Program, izglasan na 8. sjednici Gradske skupštine Grada Zagreba 25. veljače 2022., pokazuju pozitivne rezultate te će se njegova važnost nastavljati prepoznavati i kroz sljedeće razdoblje.

Donesenim Proračunom Grada Zagreba za 2024. godinu predviđena su sredstva za provedbu Programa promicanja i unapređenja dojenja u zajednici za 2024. godinu, a projekcijom Proračuna Grada Zagreba planirana su sredstva za 2025. godinu na proračunskim pozicijama Gradskog ureda za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom: Glava 02101 Gradski ured za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom, Program 1210 Opći javnozdravstveni programi, Aktivnost A121015 PROGRAM PROMICANJA DOJENJA i Glava 02109 Javnozdravstvene ustanove, Program 2111 Opći javnozdravstveni programi, Aktivnost A211105 PROGRAM PROMICANJA DOJENJA.

Slijedom navedenoga, predlaže se Gradskoj skupštini Grada Zagreba donošenje Zaključka kao u predloženom tekstu.